

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาพัฒนาการของการศึกษาระบบเปิดในประเทศไทย

The Study of the Development for
Open Education in Thailand

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์

รองศาสตราจารย์สุรัชดา สุบรรณ ณ ออยุธยา

รองศาสตราจารย์ชนิดา พิทักษ์สถิตย์

อาจารย์ศุภนิตา สุตสวัสดิ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2559
(ประเภทพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลสู่ระดับนานาชาติ)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง การศึกษาพัฒนาการของการศึกษาระบบเปิดในประเทศไทย
ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ และคณะ
ปีที่แล้วเสร็จ 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการของการศึกษาระบบเปิดในประเทศไทย เพื่อศึกษาจุดแข็ง ศักยภาพ และการใช้ประโยชน์การศึกษาระบบเปิด 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาระบบเปิดของประเทศไทย 3) นำข้อมูลที่ได้ไปสังเคราะห์ และ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเปิดในอาเซียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ กลุ่มที่ 1 บัณฑิตระดับปริญญาตรีจากทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งสำเร็จในการศึกษา 2557 จำนวน 385 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจัดชั้นและสัดส่วน ใช้ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาแยกตามสาขาวิชาในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ กลุ่มที่ 2 คณาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยเลือกคณาจารย์ 12 สาขาวิชา อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา และอาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาระบบเปิด กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามบัณฑิต แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะเด่น สำคัญ จุดแข็ง ศักยภาพ การใช้ประโยชน์ ของการศึกษาระบบเปิด ตลอดจนแนวทางการพัฒนาสู่การศึกษาระบบเปิด การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามประเด็นเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาการของการศึกษาระบบเปิดในประเทศไทยแบ่งเป็นช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1: การก่อตั้ง ตลาดวิชาเริ่มตั้งแต่หลังการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ.2475 มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น พ.ศ. 2477 และ ใน พ.ศ. 2514 ก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา ช่วงที่ 2: รัฐได้ดำเนินการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยเปิดขึ้น พ.ศ. 2521 คือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาทางไกล และการศึกษาตลอดชีวิต 2) การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบัณฑิต เกี่ยวกับจุดแข็ง ศักยภาพ และการใช้ประโยชน์การศึกษาระบบเปิด พบว่า การบริหารจัดการมีมาตรฐาน มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักและจัดให้มีสื่อเสริมทาง สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนทั่วประเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีการบริหารหลักสูตรอย่างมีมาตรฐาน และมีเอกสารการสอนที่มีคุณภาพ ด้านระบบสื่อการเรียนการสอน คือ สื่อหลักที่เป็น เอกสารการสอนมีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ และมีสื่อเสริมที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาผ่านแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการเรียนออนไลน์ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน และเพื่อนนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล คือ การอำนวยความสะดวกในการจัดสอบ และมีการวัดและประเมินผลการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา 3) แนวทาง ในการพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คือ การกระจายอำนาจสู่หน่วยงานมากขึ้น การพัฒนาหลักสูตร ควรเป็น ระบบที่มีความยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม การบริการวิชาการแก่นักศึกษาและการสนับสนุนผู้เรียน ควรให้มีระบบการปฏิสัมพันธ์ที่เข้าถึงได้ง่าย และ 4) การสังเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเปิด ในอาเซียน จากการประชุมร่วมกันของนักวิจัย OUP พบว่า ควรมีความตกลงร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปัน ปรับเปลี่ยนระบบการคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ให้องค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและชุมชน

คำสำคัญ การศึกษาระบบเปิด การศึกษาพัฒนาการ

Title: The Study of the Development for Open Education in Thailand
Researchers: Associate Professor Dr. Chalabhorn Suwansumrit et al.
Year: 2018

Abstract

Objectives of the Research were: to study the development of open education in Thailand, to study the dominant features, capability, and benefits utilization from the open system, to propose the guidelines in development of open education of Thailand and to bring forward the data obtained for synthesis and exchange for joint learning among the Open Universities in ASEAN. Population in Study; 1) Bachelor's degree graduates in all fields of subject of Sukhothai Thammathirat Open University whose commencement was in 2014 2) Instructors of Sukhothai Thammathirat Open University 3) Administrators, scholars of Sukhothai Thammathirat Open University both in the past and at present 4) This research is the study of open system that uses the distance teaching and learning is under the Memorandum of Understanding (MOU) on cooperation research. Tools Used in this research: 1) Questionnaire for graduates that consists of questions 2) Interview questionnaires for instructors of Sukhothai Thammathirat Open University 3) Interview questionnaire for administrators and scholars concerning inquiry issues about important dominant features as strength and advantages of distance education, open education as well as guidelines in development of actual open education 4) Opinion questionnaire that is used for the experts in the critical seminar of the members of the 5 Open Universities.

From the study of development of open education in Thailand, it was found that the guidelines in supporting and developing the open education in various dimensions are as followings: 1) The university organization structure administration aspect to clear policy should be specified with the emphasis on learning result in addition to breakeven point as well as usage of new technology to decrease the expenses and increase flexibility 2) Curriculum Aspect: there should be diversified, modern, suitable curriculum that responds to the requirement and emphasizes individual need of each student (personalized learning), and aims to practically apply more as required by the job market and/or inadequate persons in specific career 3) Instructor aspect: the experienced instructor will compose more concrete content, shift the paradigm and attitude based on the university philosophy and, at the same time, consider the limitation as nature of the student. STOU understands the students, cares for the students, provides good knowledge with consistent responsibility, modernization, facilitator, and diversified teaching and learning arrangement 4) Teaching and Learning Media aspect/Learning sources: teaching and learning media must be diversified, modern, adequate, easy to access, easy to use, clear and easy to understand, stable system, easily accessible for any time and anywhere, interesting and enable thoughts, analysis, and application for the students.

Keywords: Open Education, Development of open education